

Slakkeninventarisatie Paardenkreek, Kortgene.

(Slakkenwerkgroep KNNV Afd. Bevelanden, rapport nr. 86, d.d. 26-8-2009)

Door: Harry Raad

Op 23-8-2009 bezocht de Slakkenwerkgroep KNNV-Afd. Bevelanden de oever van het Veerse Meer ten westen van Kortgene. Voor deze streek leek het een gebied met voldoende variatie, waarbij ook nog het aspect aan de polderzijde van de voormalige zeedijk werd meegenomen (km-hok 44-397). Het slakkenwerk werd verricht door Jaap Woets en ondergetekende.

De locatie

Het gebied bestaat uit een bebost voormalig schor aan de noordzijde van het Veerse Meer. Aangrenzend ligt de Willem-Adriaanpolder, een jonge polder uit 1749. De kalkrijke zeeklei is hier een gunstige voorwaarde voor een rijk slakkenleven. In het buitendijkse gebied is het populierenbos aspectbepalend; het is in 1960 vlak voor de afdamming van het Veerse Gat (1961) aangelegd (SBB, 1980). Als ondergroei is wat struweel en laag geboomte ontwikkeld, bestaande uit onder andere vlier, meidoorn, els en esdoorn. De kruidlaag bestaat uit een brandnetelruigte, waarin ook veel braam is te vinden. Langs het water van het Veerse Meer wordt de oever beschermd door een zone met afgerolde keien. Deze oever kent hoog- en laaggelegen stukken, het is een smalle zone met gras en kruiden. De lage delen worden beïnvloed door het sterk brakke water van het meer. Er is ook een recreatiestrand met een ligweide, beide van onbeduidende afmetingen. Binnen het bos ligt parallel aan de dijk een ruig pad; onverhard en oneffen door het kruisen van voormalige krekken.

Bij ons bezoek zijn we in twee kilometerhokken geweest, maar het gros van de waarnemingen is in het hierboven aangegeven hok verricht. Het zuidelijke hok (44-396) leverde geen nieuwe soorten op en blijft in het bijgevoegde overzicht van de soorten verder onbehandeld. De start van de inventarisatie was op de kruising van de West-Bermweg en de Willem Adriaanweg. Hier konden we via een luxe dijktrap in het bos komen; een halfverhard pad naar het recreatiestrand kruiste het eerder genoemde wildpad door het bos.

Op stap

Het was een droge zomerdag met hoge temperaturen, minstens 25 °C. Dat deed ons niet meteen aan een goede slakkenvangst denken. Jaap merkte de vroege bladval van de populieren op, als gevolg van de aanhoudende droogte. Het bos had ook een typische balsemgeur. Dat alles kon niet verhinderen dat er in de ruigte al snel vele slakjes werden gevonden. Het waren voornamelijk lege, maar verse huisjes van behaarde slak, bruine blinkslak en glanzende agaathoren. Het leek erop dat die slakken puur verdroogd waren op hun schuilplekken. De naaktslakken lieten het afweten, vermoedelijk diep weggedoken in de grove krimpscheuren van de stugge kleibodem. De paar huisjes van de gewone tuinslak waren minder vers, vermoedelijk al van vorig jaar. Dit beeld bleef op verschillende plekken in het bos hetzelfde. Langs het onverharde pad, dat we in oostelijke richting volgden, kwamen we een wat hogere bult met zandige grond tegen. Er stond een esdoorn op. Na het wegwerken van grof bladstrooisel, bleek ook hier een massa slakkenhuisjes aanwezig. Naast veel oud materiaal, genoeg verse en ook levende slakjes van de bekende soorten. Daar voegden zich de grote glansslak, langwerpige barnsteenslak en de geribde jachthorenslak bij, drie soorten die we in het bos maar weinig konden verzamelen. O ja, hier werden ook meerdere lege huisjes van de doorschijnende glasslak en de kleine kristalslak meegenomen. Overigens waren vele slakjes van dusdanige afmetingen, dat ze pas thuis in het meegenomen strooisel werden ontdekt. In de lagere delen van het pad - voormalige kreekbeddingen - werden vanonder rondslingerende stamstukken van gevelde bomen een paar naaktslakjes geplukt. Gevlekte akkerslak was daarbij, en een blauwig slakje, dat ik niet ter plekke heb benoemd en dat later onbepaald was door verdroging. Het beest toen nog aan te duiden als een wormnaaktslak was te onzeker.

We liepen verder langs het wildpad totdat het met een afslag naar rechts bij het water kwam. We zochten naar nieuwe biotopen: een rietstrookje, een brakke plas en een droog grasland. Dat alles bleek niets nieuws op te leveren, hooguit een gewone tuinslak met (nog?) het afsluitdekseltje voor de winterrust. Die slak moet welhaast afgelopen winter zijn doodgegaan. Een controle van de inhoud is niet uitgevoerd. Over de keien liepen we terug, het leek wel een oever zoals je dat in bergachtige streken tegenkomt, of zoals de vele keienstranden in Engeland. Bij het halfverharde pad teruggekeerd zagen we nu het strandje met wat gras. Daar werd aardig gebruik van gemaakt door badgasten die plezier hadden in deze eenvoudige voorziening.

Dijk en sloot

Terug bij de dijk voelde ik behoefte de toch wel karige oogst aan te vullen. Ook Jaap wilde dat doen met een bezoek aan een sloot in de polder. Die grasdijk kon toch ook wat extra's opleveren, dus we gingen daar eerst nog kijken. Het gewoet in de hoge en dichte graszode was bij die hitte een 'helse' klus, die de motivatie te boven ging. Een grote paal met een aftands bord in de brandnetel- en distelruigte kon misschien nog een verscholen slak opleveren. Meteen vonden we een grote kartuizerslak en drie gewone tuinslakken, vastgekleefd aan de paal, onder dekking van het gewas. Dat was een fraai resultaat.

Op weg naar een sloot ergens in de polder vonden we meteen al bij de geparkeerde auto een drooggevalven dijksloot. Dat zou elders wel niet veel beters geven, dus doken we in de diepe sloot, althans we lieten ons van het steile talud glijden over het gladde, hoge gras. Op de vochtige slootbodem wachtten meerdere ovale poelslakken (s.l.) betere tijden af. Verder was het ook een plek waar de grote wegslak naar wat vocht en voedsel zocht, gevluht uit het te droge 'hooi op stam'. In korte tijd waren dus nog een paar leuke vondsten van levende dieren gedaan buiten het populierenbos. Daarmee hadden we het wel gezien. Behalve dat de motivatie ontbrak om verder te gaan in de zomerse hitte, was het inmiddels ook wel een goede tijd om af te ronden.

Resultaat

De oogst van deze inventarisatie-excursie was matig: 14 soorten, waarvan één niet op naam gebracht en één slechts als leeg huisje gevonden. De onderscheiden soorten zijn alle algemeen tot zeer algemeen, vele zijn bekend van ruigten. Het klinkt dus niet echt spannend. Achteraf was dit ook wel te verwachten, want bij vorige excursies in vergelijkbare milieus was het niet anders. De score werd mede beperkt door de voor slakken ongunstige weersomstandigheden op die dag en de periode voorafgaand: fraai zomerweer. We hebben daardoor beslist wat naaktslakken gemist. Verder is het onderzoek in de grasvegetatie op en langs de dijk te vluchtig geweest, waardoor de kleine soorten zijn gemist.

Bron:

- SBB, 1980. Overzichtskaart 1980 t.b.v. Beheersplan Veerse Meer, schaal 1:20.000. - Staatsbosbeheer Zeeland, Opn: Afd. Beheersplanning S.B.B., Adm. nr. Z80048.

Soortenlijst mollusken Paardenkreek, Kortgene (km-hok 44-397); inventarisatie 23-8-2009, Slakkenwerkgroep KNNV-Afd. Bevelanden.

		levend	levend	dood	dood
		juv	ad	juv	ad
land: huisjesslakken					
<i>Aegopinella nitidula</i>	Bruine blinkslak	17	1	24	4
<i>Cepaea nemoralis</i>	Gewone tuinslak		3	3	4
<i>Cochlicopa lubrica</i>	Glanzende agaathoren	17	12	25	29
<i>Monacha cantiana</i>	Grote karthuizerslak	1			
<i>Oxychilus draparnaudi</i>	Grote glansslak	6	1	17	
<i>Succinea oblonga</i>	Langwerpige barnsteenslak				1
<i>Trichia hispida</i>	Haarslak	4	15	8	10
<i>Vallonia costata</i>	Geribde jachthorenslak		1	1	
<i>Vitrea contracta</i>	Kleine kristalslak	4	2	2	4
<i>Vitrina pellucida</i>	Doorschijnende glasslak	5		16	3
land: naaktslakken					
<i>Arion ater</i>	Grote wegslak		6		
<i>Deroceras reticulatum</i>	Gevlekte akkerslak	3			
waterslakken					
<i>Radix ovata/ peregra</i>	Ovale poelslak s.l.	7			